

Upozorenje iz EU: Prestanite tjerati strane investitore iz Hrvatske

Piše: A. Palokaj, B. Stipić



Ultimatum iz EU: Prestanite ugnjetavati strane investitore

Europska Unija oštro je zaprijetila Hrvatskoj zbog diskriminacije inozemnih investitora koji se žale da ih gledamo kao strance koji dolaze nešto oduzeti Hrvatskoj

BRUXELLES, ZAGREB - Europska Unija zabrinuta je sve većim brojem pritužbi poduzeća iz EU koja su ulagala u Hrvatskoj.

Žale se da su diskriminirana i da im se postavljaju brojne formalne i neformalne prepreke u poslovanju.

Izvori iz EU kažu da će i ove godine u izvješću o napretku Hrvatske upozoriti na nužnost reforme javne administracije.

- Za državu koja je sve bliže ulasku u EU je neprihvatljivo da tako tretira naše investitore.

Hrvatska će ulaskom u EU biti dio zajedničkog tržišta, a već sada uživa privilegiran trgovinski status koji joj omogućava Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju - kaže jedan diplomat iz jedne članice EU.

Hrvati: To je samo nemar

Potvrđuje da se poduzeća iz njegove zemlje koja su ulagala u Hrvatskoj žale na sporost administracije, na korupciju i na nedovoljno jasno zakonodavstvo koje se stalno mijenja. Mnogi izvori u EU tvrde da se u internim izvješćima navodi da Hrvatska nije prijateljski naklonjena stranim investitorima jer se u Hrvatskoj na strane investitore ne gleda kao na nekog tko će stvarati radna mjesta, nego na nekog "stranca koji dolazi oduzeti nešto Hrvatskoj".

EU diplomati govore da ih hrvatski predstavnici uvjeravaju da nema namjerne diskriminacije te je ponekad riječ o nemaru administracije. No, kaže jedan izvor, ima slučajeva kada od predstavnika hrvatskih vlasti čuju i argumentaciju da su te tvrtke "već dosta zaradile u Hrvatskoj". - Pa cilj svakog investitora je da zaradi i nema u tome ništa loše - kaže nam jedan diplomat.

Sve tretirajte ravnopravno

Europska Unija ne želi se službeno izjasniti o posljednjim aferama koje su aktualne u Hrvatskoj, poput HEP-a i Podravke.

No, kažu da pomno prate razvoj događaja jer i kroz te slučajeve se može vidjeti koliko je

Hrvatska spremna ispuniti sve standarde EU.

Hrvatska je prihvaćanjem uvjeta koje je postavila Europska komisija oko restrukturiranja brodogradnje ukinula zadnju prepreku otvaranja poglavlja o tržišnom natjecanju.

Ipak, EU se želi uvjeriti da će Hrvatska taj dogovor i ispoštovati i da će svakog potencijalnog investitora tretirati ravnopravno.

U izvješćima Europske Unije već dugo godina se upozorava da je tržišni deficit s EU prevelik jer Hrvatska i dalje premalo izvozi u odnosu na uvoz i zato bi joj trebalo više investicija, pogotovo u proizvodnju s izvoznim potencijalom.

Ali, upozoravaju neki naši izvori u Bruxellesu, porast poreza, česte promjene zakona i spora, katkad i namjerno spora administracija dodatne su prepreke tim investicijama. Dodatni problem za investitore iz EU je i stanje u pravosuđu.

Naime, mnoge tvrtke iz EU koje rade u Hrvatskoj žale se na sporost u rješavanju sudskih sporova. Čak ima slučajeva kada se ne primjenjuje niti sudska odluka kada se neki proces završi.

Odluke suda ne provode

- Mnoge tvrtke, kada iscrpe sve mogućnosti u Hrvatskoj i kada ne mogu riješiti probleme tamo, obraćaju se svojim veleposlanstvima i traže svoje vlade ili EU da ih zaštiti. Hrvatska bi trebala ovo pitanje ozbiljno shvatiti jer su pravila igre unutar EU stroga oko tržišnog natjecanja, a Hrvatska će uskoro biti članica.

To što i neka hrvatska poduzeća nailaze na slične probleme nije dobar argument - rekao nam je jedan diplomat koji naglašava da se njegova država zalaže da Hrvatska što prije uđe u EU.

Svih tih slabosti svjesni su i pojedinci u vrhu hrvatske vlasti. Nedavno nam se jedan požalio da se Hrvatska ponaša prema stranim ulagačima kao prema najgorim neprijateljima. Tiho je priznao da nema dovoljno svijesti koliko je odnos prema stranim ulagačima važan, pa onda nema ni političke volje da se taj odnos promijeni.

Srebreno i dalje propada

Zbog takvog odnosa prema stranim investitorima Hrvatska je izgubila nekoliko vrlo vrijednih investicija.

Prije nepunih pet godina na natječaj za privatizaciju Hotela Srebreno u Župi dubrovačkoj javio se, među ostalima, i **David Lewis** iz Velike Britanije, čovjek koji ima lanac hotela u Izraelu.

U prvom krugu njegova je ponuda bila najbolja, ali natječaj je poništen.

Na ponovljenom ga je natječaju pobijedio hrvatski ulagač **Anđelko Leko**, iskusni hotelijer i vlasnik Hrvatske udruge poslodavaca Zagreb.

Lewis je otišao iz Hrvatske. Na turskoj strani Cipra dali su mu 450 tisuća kvadrata zemljišta na obali, a on je sagradio hotel sa 7 zvjezdica, koji radi već dvije godine.

Hoteli Srebreno i dalje stoje devastirani jer Anđelko Leko, kako sam kaže, godinama ne može riješiti imovinskopravne odnose.

Dakle, koči ga onaj dio posla koji druge zemlje obave prije nego što uopće daju neku tvrtku ili zemljište u prodaju.

Davor Štern zastupao je u poslu s Hotelima Srebreno Davida Lewisa i iznosi tu priču samo kao još jedan od bezbrojnih primjera u kojima se hrvatska država i lokalne vlasti ponašaju kao da su svi koji žele ulagati neprijatelji.

Hrvatska nije raj za ulagače; Htjeli su uložiti kod nas, ali ih je otjerala birokracija

Zbog sporosti i nemara administracije, Hrvatska je izgubila na stotine milijuna eura vrijedna ulaganja, koja su mogla otvoriti tisuće novih radnih mjesta. Ovo su neki od najpoznatijih primjera.

1. Leclerc, francuski trgovački lanac

Trebao je to biti jedan od elitnih ulagačkih projekata u Zagrebu, no zbog nemogućnosti da otkupi sve zemljište koje je trebalo ući u parcelu gradnje, Francuzi su stali na pola puta i povukli se. Rezultat je nikad dovršeni trgovački centar u zagrebačkom naselju Špansko, čija zgrada i nakon devet godina zjapi prazna.

2. Golf-tereni u Dubrovniku

Izraelski ulagač Aaron Frenkel, suprug nekadašnje zamjenice ministra gospodarstva Maje Brinar, najavio je da odustaje od gradnje golf-terena na Srđu iznad Dubrovnika. Iako je gradnja igrališta za golf jedan od prioriteta u politici daljnjeg razvoja hrvatskoga turizma, izraelski je ulagač odlučio zaustaviti radove. Kao razlog se pritom najčešće spominjalo Frenkelovo neslaganje s dubrovačkim gradonačelnikom Androm Vlahušićem, koji je svoju prethodnicu Dubravku Šuicu optužio da je pogodovala ulagačima u golf.

3. Zlomrex i Mečelj

Iz Hrvatske se nedavno povukao i poljski Zlomrex, koji je početkom rujna objavio da je prodao Željezaru Split britanskom Carlsonu. Još prije u drugu hrvatsku željezaru - onu u Sisku - najprije je došao, a potom iz nje pobjegao ruski Mečelj. Iako se ni u jednom od ova dva slučaja za bijeg kapitala ne može optužiti samo i isključivo birokraciju, ona je, zajedno s otporom lokalnog stanovništva stranom kapitalu, svakako kumovala njihovu povlačenju. *(Adriano Milovan)*

‘Ulagачi misle da ih želite izigrati’

- Ulagачi se najviše žale na neodlučnost vlasti. Ja sam ih sam često puta morao uvjeravati da nije riječ ni o kakvoj uroti protiv njih. Kada vide kako to u Hrvatskoj funkcionira, steknu dojam da ih netko želi izigrati - otkriva Damir Vucić, izvršni direktor Američke trgovinske komore u Hrvatskoj (AmCham).

Kao glavne prepreke ulaganjima u nas Vucić spominje nesređene zemljišne knjige, šumu papira koje je potrebno skupiti, nezainteresiranost lokalnih vlasti i premali broj projekata koji imaju sređenu infrastrukturu i dokumentaciju.

Zdeslav Šantić, analitičar Raiffeisena, kaže da su problem i “razbacani” poticaji, na koje ulagači ostvaruju pravo. Oni se, naime, provlače kroz niz zakona, koji se često mijenjaju. Dodatni su uteg parafiskalni nameti.



Od 1993. do kraja prvog ovogodišnjeg tromjesečja stranci su u Hrvatsku uložili 21,5 milijardi eura. Prema iznosu po stanovniku smo ispred Slovačke, Bugarske ili Slovenije, ali problem je struktura tih ulaganja. No, malo njih je greenfield. *(A. Milovan)*